

Københavns Kommunes

SÆRTEMA FOR

TRYGHEDSUNDERSØGELSEN

24

Indledning

Københavns årlige tryghedsundersøgelse følger udviklingen i forskellige aspekter af københavnernes tryghed. I år suppleres tryghedsundersøgelsen af dette særtema, der afdækker unge københavnernes digitale tryghed.

For mange mennesker, særligt de unge, er færden på nettet blevet en central og uundgåelig del af hverdagen, hvor både praktiske og sociale aktiviteter foregår digitalt. På samme tid viser tal fra Det Kriminalpræventive Råd (DKR), at mere end 150.000 danskere årligt bliver udsat for it-kriminalitet*. Derfor er den digitale tryghed et vigtigt element at udfolde i relation til den generelle tryghed blandt københavnernes.

Særtemaet tager primært afsæt i en kvalitativ mobiletnografisk undersøgelse. De kvalitative indsigter suppleres løbende af kvantitative indsigter, der muliggør sammenligninger af de unge københavnske borgere med de øvrige borgere.

Særtemaet afdækker følgende problemstillinger:

- Unge og øvrige københavnernes generelle tryghed.
- Unges medieforbrug, herunder tilstedeværelse på platforme og aktiviteter på nettet.
- Unges oplevelse og kendskab til det digitale.
- Unge og øvriges bekymring og erfaring med utryghed og kriminalitet online.
- Unges syn på deres egen rolle og ansvar online.

I særtemaet vil der desuden løbende inddrages indsigter i de unges syn på forskelle mellem den digitale og fysiske verden ift. tryghed.

16 unge københavnere i alderen 15-25 år har deltaget i den mobiletnografiske undersøgelse. Undersøgelsen er foretaget i perioden d. 26 februar til den 8. marts. Deltagerne har i perioden løbende besvaret spørgsmål og opgaver om deres digitale liv, vaner og erfaringer gennem en online mobiletnografisk platform.

*Det kriminalpræventive råd (2021): It-kriminalitet i tal

Hovedresultater

De unges digitale aktivitet er høj

Flere unge er online som det første, når de vågner om morgenen og det sidste, før de går i seng. Deres foretrukne platforme er sociale medier, hvor de aktivt kommunikerer med deres venner og passivt følger med hos andre. Særligt de yngste får også deres nyheder fra sociale medier, mens de ældre er mere kritiske og søger mere etablerede medier.

De har et positivt syn på det digitale

De unge føler sig generelt sikre og trygge online, og de føler sig kompetente ift. at navigere på de forskellige platforme. Flere af de unge har dog alligevel forholdsregler, som de anvender i deres digitale liv, såsom at anvende private profiler og aldrig gemme adgangskoder.

Mange har haft ubehagelige oplevelser

De unge nævner fx ubehagelige videoer på de sociale medier, der indeholder dødsfald, ulykker, påkørsler, skyderier, krig, slåskamp osv. De beskriver hertil, at det er ubehageligt, men at de efterhånden er vant til at se det, og derfor ikke 'tænker så meget over det længere'. De betragter ubehagelige oplevelser som et grundvilkår for deres digitale tilstedeværelse.

Unge er mindre bekymrede og mindre udsat for kriminalitet på nettet end øvrige københavnere

7% af de unge og 13% af de øvrige københavnere har været udsat for kriminalitet på nettet inden for de sidste 12 måneder. 5% af de unge er i høj/meget høj grad bekymrede for kriminalitet. Det samme gælder for 15% af de øvrige københavnere.

Unge kan opleve magtesløshed i håndteringen af ubehagelige oplevelser på nettet

Tanker om at oplevelsen ikke er alvorlig nok, eller ikke at blive "taget seriøst" kan medføre, at de unge ikke handler på de ubehagelige oplevelser. De har derfor en høj tærskel for, hvornår de involverer andre – og oftest gør de ikke andet end at rapportere brugeren, der står bag.

Der er forskel på det fysiske og det digitale

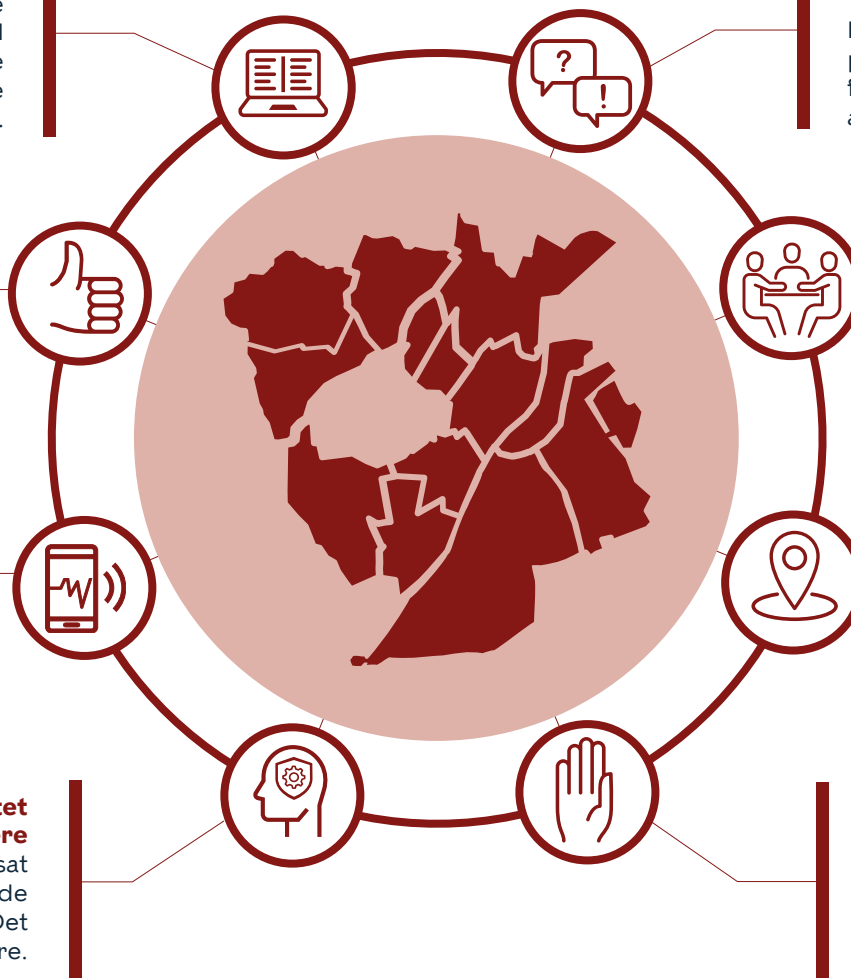
De unge forbinder i højere grad ubehagelige oplevelser i den fysiske verden med utryghed og i lavere grad ubehagelige oplevelser i den digitale verden med utryghed. Ligeledes opfatter de deres egen rolle og ansvar digitalt som forskellig fra i den fysiske verden.

Selvom unge og øvrige københavnere er lige trygge i nabolaget, er flere unge utrygge i aften- og nattetimerne

Størstedelen af både unge og voksne i København føler sig generelt trygge i deres nabolag. Dog er de unge mindre trygge sammenlignet med øvrige københavnere i Vesterbro, Valby og Christianshavn. De unges tryghed i aften- og nattetimerne er desuden generelt lavere end for de øvrige borgere, og særligt lavere i Vanløse og Indre By.

De unge blander sig ikke i konflikter i den digitale verden

Størstedelen af de unge er bevidste om og praktiserer selv en god tone på nettet, men de tager ikke del i diskussioner, og er tilbageholdende med at gribe ind, hvis de oplever kriminelle, ubehagelige, utrygge eller krænkende situationer online. En evt. indgriben er for omkostningsfuld og vurderes ikke til at have effekt, lyder det fra de unge.

Resultater

I dette afsnit redegøres for resultaterne af den mobiletnografiske undersøgelse inddelt i tre overordnede temaer: unges oplevelse og kendskab til det digitale, bekymring og erfaring med utryghed og kriminalitet online, og unges oplevelse af egen rolle online. Resultaterne af den mobiletnografiske undersøgelse vil løbende suppleres af kvantitative indsigter fra Tryghedsundersøgelsen

Generel tryghed

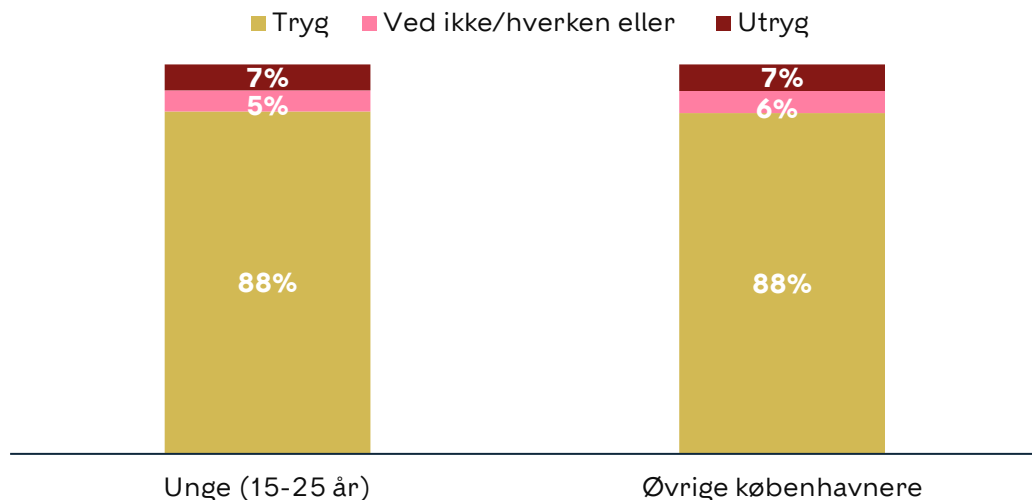
Generel tryghed

De unges tryghed i nabolaget er lavere end de øvrige københavnernes i Valby, på Christianshavn og Vesterbro, men højere på Østerbro og Indre Nørrebro

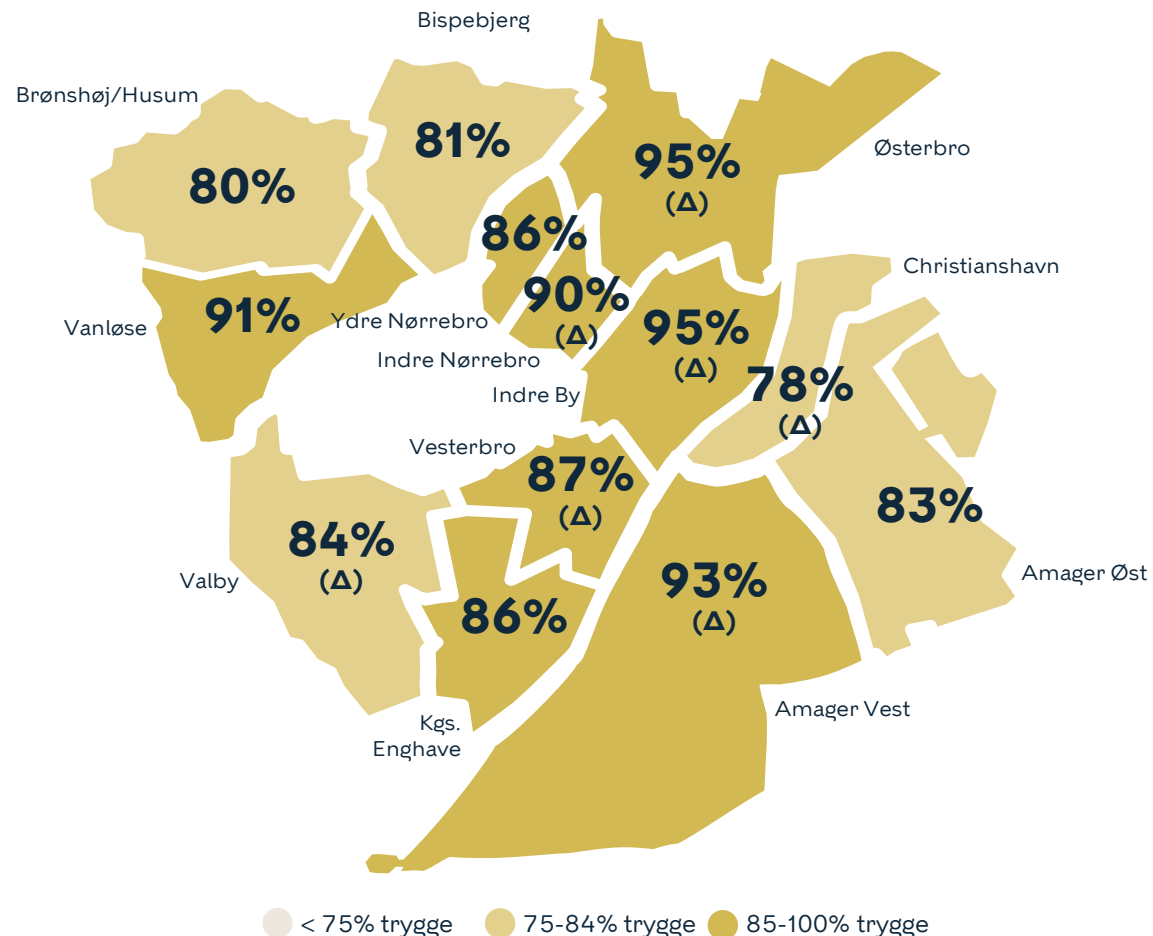
Figur 1 viser, at der ikke er forskel på andelen af trygge og utrygge for de unge og de øvrige københavnere, når de spørges, hvor trygge de er i deres nabolag. Således er 88% af både de unge og de øvrige københavnere trygge i deres nabolag.

Kortet til højre viser andelen af unge, der er trygge i nabolaget i Københavns bydele. I 5 ud af 13 bydele er færre end 85% unge trygge i nabolaget. Sammenlignet med de øvrige københavnere er forskellene i andelen af trygge størst på Indre Nørrebro, hvor 9%-point flere unge føler sig trygge sammenlignet med øvrige københavnere. Derudover er 3%-point flere unge trygge på Østerbro. I den anden ende af tryghedsspektret føler færre unge sig trygge på Vesterbro, Valby og Christianshavn sammenlignet med øvrige københavnere. For de øvrige bydele er forskellen i andele mellem 1- til 2%-point. Andelen som er trygge mellem de unge og øvrige københavnere er dog ikke signifikant forskellige på tværs af bydelene.

Figur 1: Hvor tryg eller utryg er du i dit nabolag?

Figur 2: De unges tryghed i nabolaget fordelt på bydele

Data: Epinions Tryghedsundersøgelse hovedundersøgelse 2023 og 2024. N(Unge)=1.443. N(Øvrige københavnere)=5.171. Procentsatser for Øvrige Københavnere summere ikke til 100 grundet afrundning. Figuren til højre angiver andelen af 15-25 årige, der angiver at være trygge i deres nabolag. Δ = forskel på andel trygge er mere end 1%-point sammenlignet med øvrige københavnere.

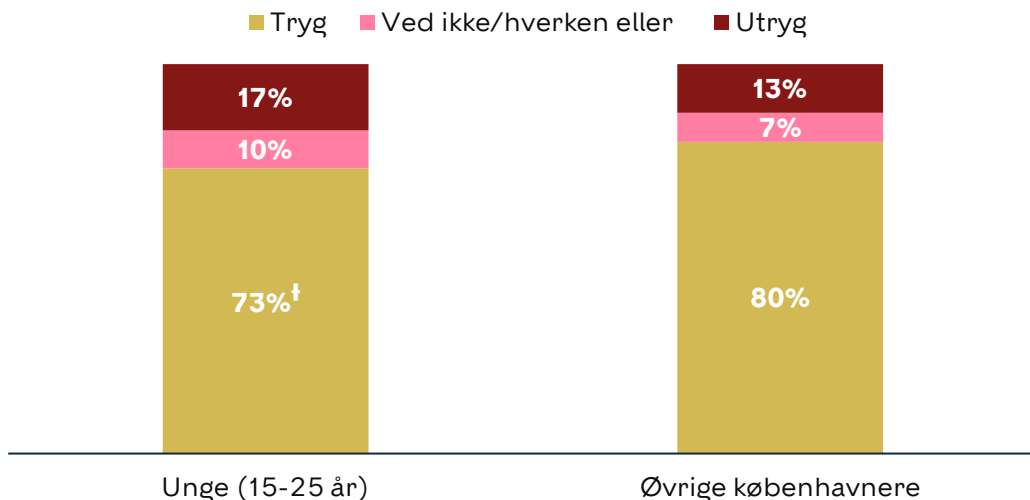
Generel tryghed

De unges tryghed i aften- og nattetimerne er lavere end for de øvrige københavnere

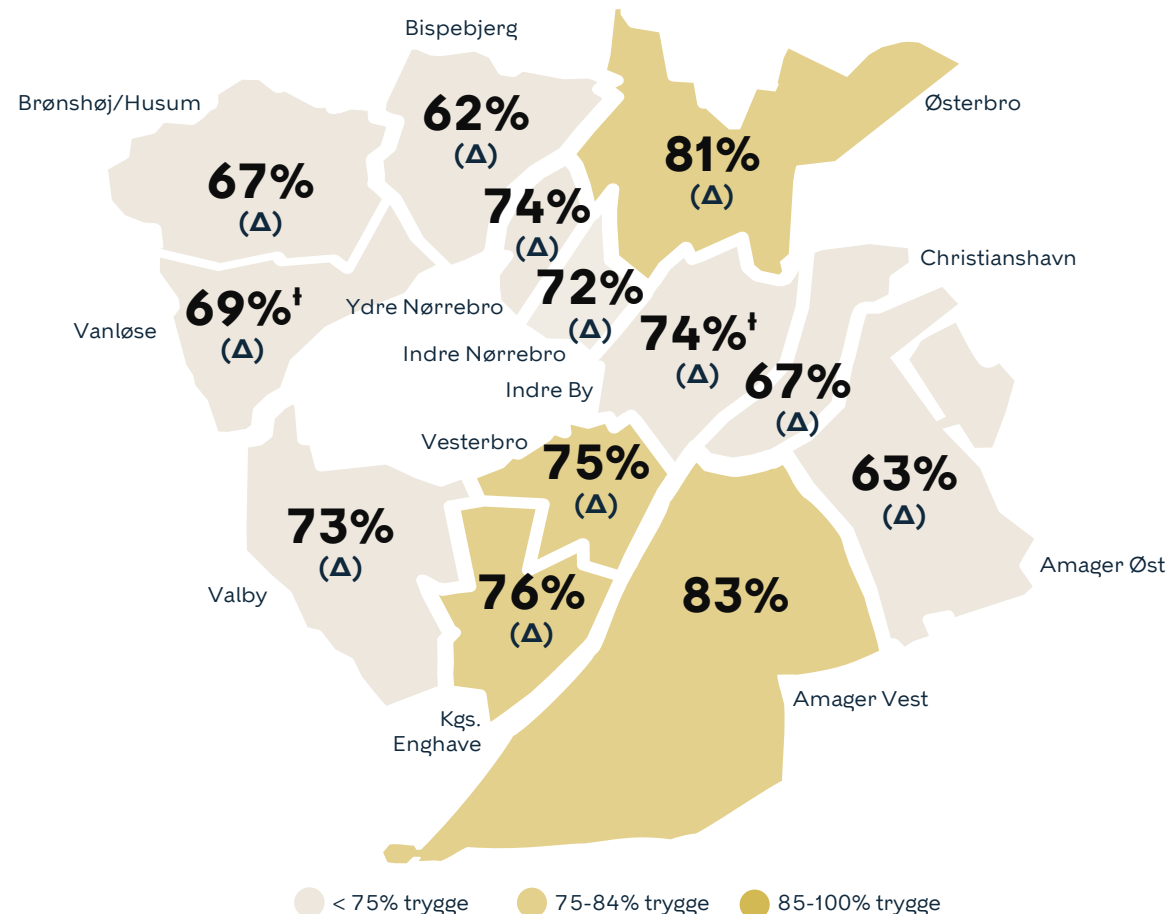
Figur 3 viser, at 73% af de 15-25 årige føler sig trygge ved at færdes i udendørsarealerne i aften- og nattetimerne. Til sammenligning gælder det 80% af de øvrige københavnere.

Kortet til højre viser andelen af unge, der er trygge i aften- og nattetimerne. I 9 af de 13 bydele er færre end 75% trygge i aften- og nattetimerne. Sammenlignet med de øvrige københavnere er der færre unge, som er trygge i aften- og nattetimerne på tværs af alle bydelene. Det er dog kun i Vanløse og Indre By at forskellen mellem andelen af trygge i aften- og nattetimerne er signifikant lavere, når vi sammenligner de unge med de øvrige københavnere. I Vanløse og Indre By er andelen af trygge unge henholdsvis 12%-point og 11%-point lavere end blandt de øvrige københavnere.

Figur 3: Når du færdes i udendørsarealerne i dit nabolag i aften- og nattetimerne, føler du dig så?

Figur 4: Unges tryghed ved at færdes i nabolag i aften- og nattetimerne efter bydel

Data: Epinions Tryghedsundersøgelse hovedundersøgelse 2023 og 2024. N(Unge)=1.443. N(Øvrige københavnere)=5.171.

† = andel af unge i gruppen er statistisk signifikant lavere end andelen for øvrige Københavnere på 95% konfidensniveau. Δ = forskel på andel trygge er mere end 1%-point sammenlignet med øvrige københavnere.

Unges oplevelse af og kendskab til det digitale

Min overordnede oplevelse af at være online er god. Jeg oplever en god tone og det kan jeg godt lide. Jeg tænker ikke til hverdag over hvordan de medier og platforme bruger min data. Dog trykker jeg for det meste kun på at de skal bruge de nødvendige cookies. Jeg vil ikke mene jeg er bekymret for at opleve ubehagelige, utrygge eller kriminelle ting online, da jeg selv mener det er nemt at trykke væk fra.

(Kvinde, 16 år)

De unge bruger meget tid online, og sociale medier er det foretrukne format til at kommunikere med andre og at blive opdateret på nyheder

En stor del af de unges dag foregår online

For mange af de unge er det at være online en stor del af deres hverdag, og flere beskriver, hvordan det er det første, de tyer til om morgenen, og det sidste de gør, inden de går i seng. De unge er især på sociale medier som TikTok, Instagram, X, Reddit og Snapchat – og forskellige medier bruges til forskellige formål og behov.

Mens de bruger Snapchat aktivt til direkte kommunikation med venner og familie, bruger de Instagram, X og TikTok mere passivt til at følge med i andres kommunikation – men også til at sende beskeder privat med venner og familie. De unge beskriver, at de mest bruger TikTok alene med den begrundelse, at der er lyd på indholdet, modsat Instagram, X og Reddit, som er mere 'acceptable' at bruge ude blandt andre fordi de kan benyttes uden lyd, og forstyrrer derfor mindre.

Sociale medier er den største kilde til nyheder

I forlængelse af at de unge bruger en stor del af deres online tilstedeværelse på sociale medier, er det også her, mange får deres nyheder fra. Sociale medier bruges af mange unge som den primære måde at orientere sig i verden på. Det er særligt de helt unge (u. 18 år), der kun orienterer sig på sociale medier, og på den måde 'bliver klogere på hele verden'. Det gør de, selvom de ved, at ikke alt indhold nødvendigvis er virkeligt, og nogle faktatjekker derfor indholdet. Størstedelen af de helt unge opsøger derfor ikke aktivt nyheder på de traditionelle medier, medmindre de fx er aktive i politik, eller på anden måde har brug for at holde sig orienteret. Nogle af de lidt ældre unge forbruger dog etablerede medier som DR og stiller sig mere kritiske over for det indhold, der er på de sociale medier.

Skærmtid er et tema for mange

Fordi de unge naturligt er meget online, har flere en stor opmærksomhed på deres skærmtid. Nogle forsøger at reducere den ved at sætte grænser for deres forbrug af bestemte apps, andre har helt slettet sociale medier, eller gjort deres skærm sort og hvid for at gøre den mindre interessant. Det er særligt de ældre unge, der har opmærksomhed herpå.

Når Facebook og Instagram tager overhånd, sletter jeg dem. Jeg bliver alligevel 'nødt til' at downloade appsene igen, da en stor del af mit liv foregår på platforme.

Jeg har været 12 timer i Snapchat, som kan skyldes opkald osv. jeg bruger kun TikTok, hvis jeg ikke skal noget specifikt.

"Jeg bruger **sociale medier fra cirka 8.30 til jeg går i seng stort set. Jeg bruger Instagram reels, twitter og Tiktok til **tidsfordriv og til at se nyheder** eller sjove klip, og reels mere specifikt til mere "voksen" content som fx ulykker"** (Mand, 16 år)

"Jeg **vågner op om morgenen og ligger typisk lige 10-20 min. på Insta eller Snap.**" (Mand, 19 år)

"Jeg **slutter også min dag af med at se TikToks og scrolle på Instagram.** Ofte falder jeg også i søvn, mens jeg ser TikToks." (Kvinde, 19 år)

"Jeg bruger **platformene forskelligt.** På Snapchat har jeg meget uformel kommunikation med venner. På Messenger har jeg mere seriøse samtaler. **Instagram bliver mest brugt til at følge mine venner, influencere og bands/musikanter.** Jeg poster fra tid til anden derinde. På Facebook poster jeg aldrig på. Jeg bruger det til koordinering i grupper, og dårlige memes. **Slack er pure business,** og det er udelukkende seriøse ting, der foregår derinde." (Mand 20 år)

"Jeg bruger også meget **Instagram til at få mine nyheder** gennem TV2 og DR's instagram profiler." (Kvinde, 19 år)

"Jeg **får mest nyheder fra TikTok,** da de holder mig lidt opdateret, men søger altid ind på det hvis jeg skulle virkelig tro på det." (Kvinde, 16 år)

De unge er overordnet positive over for det at være online og føler sig sikre, kompetente og trygge i det digitale univers – alligevel har mange forholdsregler

En blandet oplevelse

De unge har generelt en meget positiv oplevelse af at være online, og deres tilgang til det er præget af en følelse af sikkerhed og lethed. Nogle er dog påvirkede af tidligere negative erfaringer, mens særligt de lidt ældre unge generelt stiller sig lidt mere kritiske over for de ting, der foregår online og effekterne heraf. Nogle nævner, at det blandt andet har en effekt på deres mentale helbred fx ift. stress og perfektionskultur, andre nævner også at tiden de bruger på de sociale medier går ud over deres tid til andre ting, og i sidste ende privatlivets fred.

En følelse af fællesskab

De unge beskriver, hvordan sociale medier kan give dem en følelse af fællesskab, blandt andet fordi de kan kommunikere med deres venner. Andre beskriver også, hvordan tilstedeværelsen på sociale medier er en nødvendighed for at være en del af fællesskaber.

De unge er pragmatiske i deres tilgang til data

De unge er bevidste om, at deres data bliver anvendt, og flere har haft undervisning om emnet på deres uddannelse. De beskriver dog, at selvom der er en bevidsthed om dataanvendelse og sikkerhed så er de fleste unge 'ligeglade' eller modvillige ift. til at ofre de services, som sociale medieplatforme som TikTok tilbyder trods potentielle risici. De ser anvendelsen af deres data som en slags 'betaling' for adgangen til medierne, der sat på spidsen 'kræver, at man sælger sin sjæl', hvilket indikerer, at mange unge har en pragmatisk tilgang til data og privatliv online.

... men mange har alligevel forholdsregler online

Selvom de unge generelt har en lethed omkring deres brug af internettet og forskellige medier, har mange alligevel igennem tiden opbygget en række forholdsregler eller 'ting, de gør og ting de ikke gør'. De nævner blandt andet at de:

- Anvender private profiler
- Ikke deler deres lokation
- Ikke accepterer anmodninger fra fremmede
- Undgår second-hand handel online
- Vælger nøje hvilke apps der får adgang til fotos
- Undlader at gemme adgangskoder automatisk
- Dækker kameraer på computere og smartphones
- Tjekker om en webside anvender en sikker forbindelse
- Brug af inkognito browser

Forholdsreglerne er et led i en overbevisning om, at meget af det der kan ske online, er muligt at forhindre, hvis man tænker sig om. Med andre ord tænker mange unge, at hvis der sker dem noget online, så er de langt hen ad vejen selv skyld i det.

De unge oplever sig selv som digitalt kompetente

Flere af de unge udtrykker, at de føler sig kompetente i at navigere i den digitale verden ved f.eks. at anvende ovenstående forholdsregler. En ung beskriver, at hendes evner til at navigere så godt online, skyldes hendes opvækst med det digitale.

"Jeg tænker slet ikke over, hvad jeg siger ja til. Jeg ved at de sociale medier højst sandsynligt ved alting om mig. Hvem jeg er mest i kontakt med, hvad jeg skriver, og sikkert hvor jeg er hele tiden." (Mand, 16 år)

*"Jeg har rigtig mange forholdsregler online. Det er ligesom virkeligheden, **der er bare nogle ting, man gør, og så er der nogle ting, man ikke gør.**" (Kvinde, 16 år)*

*"Jeg prøver så vidt som muligt at give adgang til så lidt data som muligt. Det er dog svært, når **næsten alle store platforme på internettet kræver at man "sælger sin sjæl"**. Jeg har tidligere prøvet at holde mig fra TikTok grundet Kinas indflydelse, men har senere downloadet det alligevel." (Mand, 23 år)*

*"Jeg har haft skænderier med familiemedlemmer over at, de har lagt billeder op af mig, som jeg ikke er gået med til. Nogle folk projicerer deres eget afslappede forhold til internettet over på andre, også selvom **der er meget god grund til at være forsigtig.**" (Kvinde, 24 år)*

*"Jeg er ikke rigtig bekymret for, at opleve noget utrygt eller kriminelt. Jeg er vokset op med online medier det meste af min tid, og det tror jeg gør, **at jeg er ret godt til at spotte ting og lader mig ikke snyde.**" (Kvinde, 19 år)*

*"Jeg er vild med at være online, da det skaber et **fællesskab** (...) f.eks. Discord, som har mange forskellige fællesskaber man kan være en del af." (Mand, 23 år)*

**Bekymring og
erfaring med
utryghed og
kriminalitet online**

Jeg har set flere forskellige videoer af dødsfald, påkørsler og skyderier på både instagram reels og Reddit. Det er blevet meget normalt at sådan nogle videoer ikke bliver censureret, og de derfor er meget let tilgængelige. Der er også utallige videoer af "gade slåskampe" over det hele på nettet. Jeg er ikke så sart overfor mange ting på nettet.

(Mand, 16 år)

De unge mener at ubehagelige oplevelser online er et grundvilkår for brugen af internettet

De unge har mange eksempler på ubehagelige oplevelser online

Langt størstedelen af de unge har oplevet noget, de vil kategorisere som kriminelt, ubehageligt, krænkende og utrygt online. For nogle unge er oplevelserne top of mind, og for andre er det noget, de kommer i tanke om løbende, eller kommer til at tænke på i et andet lys ifm. undersøgelsen. De unge nævner fx videoer på de sociale medier, der indeholder dødsfald, ulykker, påkørsler, skyderier, krig, slåskamp osv. De beskriver hertil, at det er ubehageligt, men at de efterhånden er vant til at se det, og derfor ikke 'tænker så meget over det længere'.

Andre eksempler på kriminelle, ubehagelige, krænkende eller utrygge oplevelser er:

- Snyd ifm. handler og spil
- Hacking
- Fake profiler
- Trusselmails
- Uønsket porno
- Had, sexisme og racisme i kommentarer og chats

Online kriminalitet forbindes ofte med penge

De unge er ikke nødvendigvis tydelige omkring, hvornår de oplever, at noget er hhv. ubehageligt, krænkende, utrygt eller kriminelt. Der er dog en tydelig tendens til, at situationer, der involverer økonomi karakteriseres som kriminelt af de unge. I andre tilfælde beskriver de unge en oplevelse af kriminel karakter, men uden at kategorisere det som kriminalitet. I stedet beskriver de unge det som en ubehagelig eller negativ oplevelse.

Det tyder på at nogle unge muligvis har svært ved at skelne mellem hvad der faktisk er ulovligt og hvad der er lovlig men grænseoverskridende adfærd. Det peger sammen med de kvantitative resultater muligvis på en tendens til underrapportering af kriminelle hændelser blandt unge. Nogle nævner dog identitetstyveri og uønsket deling af billeder som kriminelt, men ikke som noget de har oplevet.

Negative oplevelser online er uundgåeligt

På samme måde som i deres tilgang til datasikkerhed og privatliv er de unge pragmatiske i deres forhold til utryghed på nettet. De ser det som et grundvilkår for deres færden online, at de bliver eksponeret for fx voldsomme videoer. De er dermed indstillede på at acceptere en vis mængde af negative oplevelser i bytte for at bruge sociale medier, spil og nettet.

Forskel på online og analog utryghed

Der er for de unge en tydelig forskel på at opleve noget ubehageligt, utrygt, krænkende eller kriminelt online i forhold til i den analoge verden. Når de er online, oplever de en afstand mellem dem og den, der udsætter dem for oplevelsen, og dermed er der en mulighed for 'bare at slukke' som de siger. Det står i kontrast til de unges oplevelse af den fysiske verden, hvor de udtrykker, at der ikke er samme mulighed for at trække sig fra personen eller oplevelsen. De unge oplever altså en større følelse af kontrol online. Det tyder derved ikke på, at de unge reflekterer over, hvordan oplevelserne online kan have konsekvenser for dem på samme måde som i den fysiske verden.

10 af de 16 unge borgere er slet ikke bekymrede for kriminalitet på nettet.

2 af de 16 unge borgere er blevet udsat for kriminalitet på nettet.

"Jeg er meget vant til scams på internettet, fordi det altid har været der, og nok altid vil være der. De gange, hvor jeg har følt mig utryg, er når det bliver trussels-mails om, at de har hacket en og vil dele personlige billeder af dig, hvis du ikke sender dem penge." (Kvinde, 24 år)

*"Der var en video på TikTok som jeg syntes var ret voldsom. Det var om tre piger på en eller anden station, hvor to af pigerne sloges med den ene pige. Syntes ikke at sådan nogen video bør blive delt og især ikke på sociale medier, men **jeg er immun** for den slags video da det er blevet en norm i denne generation." (Kvinde, 16 år)*

*"Jeg har **aldrig oplevet** noget utrygt eller kriminelt online. Jeg synes jeg har ret godt styr på hvem jeg tilføjer på snapchat eller snakker med online." (Mand, 16 år)*

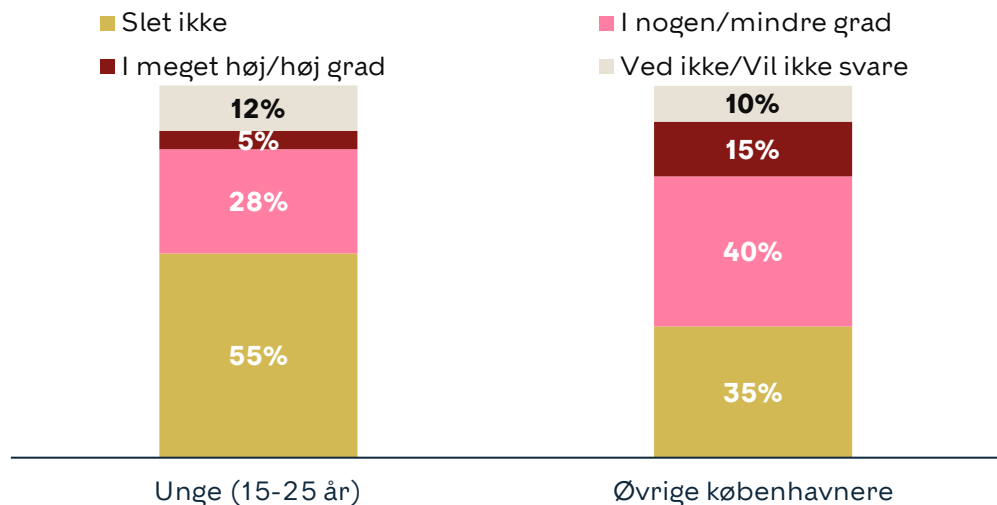
*"Jeg kunne forestille mig, at jeg ville opleve de samme ting og/eller situationer mere ubehagelige i den virkelige verden. Mest af alt fordi **det er nemt at lukke ned** for det sted, man oplever det ubehagelige virtuelt, mens man har sværere ved at fjerne sig fysisk." (Mand, 20 år)*

De unges bekymring for kriminalitet på nettet er betydeligt lavere end blandt de øvrige københavnere

Til trods for, at de kvalitative indsigter viste, at størstedelen af de unge deltagere har haft ubehagelige oplevelser på nettet, er størstedelen af de unge ikke bekymrede for kriminalitet på nettet.

Af figur 5 fremgår det, at de unge er mindre bekymrede for at opleve kriminalitet på nettet end de øvrige københavnere. Blandt de 15-25-årige angiver over halvdelen (55%), at de 'slet ikke' er bekymrede for kriminalitet på nettet. Dette er en betydelig større andel end blandt de øvrige københavnere, hvor 35% angiver det samme. Ligeledes angiver kun 5% af de unge, at de 'I høj grad/I meget høj grad' er bekymrede for kriminalitet på nettet, mens det samme gælder for 15% af de øvrige københavnere.

Figur 5: De unges bekymring for at blive udsat for kriminalitet på nettet

Sammenlignes de unges bekymring for kriminalitet på nettet med deres bekymring for andre kriminalitetsformer, angiver en større andel af de unge 'i høj grad/meget høj grad' at være bekymrede for trusler (7%), støjgener fra naboer (7%), seksuelt krænkende adfærd (8%), salg af euforiserende stoffer (8%), hensynsløs kørsel (10%), hærværk (10%) og cykeltyveri (27%).

En stor del af de unge i den kvalitative undersøgelse kan beskrive ubehagelige og/eller kriminelle oplevelser på nettet, som de enten selv har været involveret i, eller en af deres nærmeste venner har. Til trods for dette er størstedelen ikke bekymrede for selv at blive udsat for kriminalitet på nettet. En mulig forklaring på dette mismatch mellem bekymring og oplevelser tyder på at være, at de unge føler sig kompetente til at undgå kriminelle og ubehagelige situationer.

"Generelt, så har jeg det fint med at være online. Jeg føler, at **hvis man følger sin sunde fornuft**, at man ikke bliver udsat for kriminalitet i stor grad. Jeg har selv prøvet nogle scamming-forsøg, men har heldigvis været skarp nok til at se det, inden jeg gik med til en handel." (Mand, 23 år)

"Jeg har nærmest vokset op online. Altså fordi instagram, Facebook og snapchat har fandtes cirka 6 år. Så jeg har været vant til af færdes online og er **god til at spotte** hvis der er noget som falder udenfor normalen." (Kvinde, 19 år)

"Det må jeg være ærlig at sige jeg ikke har prøvet, i hvert fald ikke noget der ikke var **selvforskyldt**." (Mand, 23 år)

"Jeg tænker over det når vi har om det i undervisningen, men **det er ikke noget jeg til dagligt går og tænker eller er nervøs over**." (Kvinde, 16 år)

De unge kan opleve magtesløshed i håndteringen af ubehagelige oplevelser på nettet

Negative oplevelser online leder ikke nødvendigvis til handling

I nogle tilfælde ignorerer de unge de negative oplevelser på nettet og foretager ikke nogle handlinger efterfølgende. Dette kan enten være, fordi de er 'vant til' det og ser det som uundgåeligt. Det kan også være, fordi de unge oplever magtesløshed ift. selv at handle på situationen eller at få hjælp af andre. Fx udtrykker nogle af de unge, at de ikke forestiller sig, at de vil blive taget seriøst, hvis de søger hjælp hos andre. Andre lægger vægt på, at hverken de eller andre kan gøre noget ved de negative situationer online.

Karakteren af oplevelsen afgør håndteringen

I andre tilfælde handler de unge, når de oplever noget ubehageligt, utrygt, krænkende og til tider kriminelt online ved at rapportere eller anmelde den bruger, der er skyld i oplevelsen.

Der skal meget til, før de unge rækker ud til deres familie eller lærer for at tale om oplevelsen eller få hjælp hertil. Det skyldes blandt andet, at de unge ikke oplever, at det hjælper dem at række ud, fordi de selv er 'eksperterne'. Nogle taler med deres venner om det og oplever, at det er nemmere at tale med dem end med forældre og lærere, fordi det er lettere at spejle sig i deres venners oplevelser. Samtidig er de ældre unge ikke tilbøjelige til at opsøge hjælp hos forældre og lærer, sammenlignet med de yngre unge. Fælles for dem er at samtalerne med venner ikke er noget, de opsøger 'aktivt'. Enkelte nævner også sletdet.dk, børnetelefonen og psykologer som en mulighed for hjælp og støtte, men det er ikke noget, de selv har benyttet.

Endeligt nævner nogle unge, at det er en mulighed at kontakte politiet, hvis man har været udsat for en kriminel handling. Der er dog flere unge, der har haft en oplevelse, der kan betegnes som kriminel, uden at de har anmeldt det. De forklarer, at de ikke tror, at det bliver 'taget seriøst' af politiet. Dette hænger sandsynligvis også sammen med de unges manglende viden om, hvad der er kriminelt på nettet.

"Jeg gjorde ikke rigtig noget ved det. Det er **ude af min egen magt**" (Kvinde, 15 år)

"Jeg snakker nogle gange med venner om, hvor irriterende det er. **Det føles rart at snakke om det med andre**, fordi så finder man ud af, at det sker for næsten alle" (Kvinde, 24 år)

"Jeg har ikke fået hjælp fra nogen i min omgangskreds, når jeg har oplevet snyd. **De kan ikke gøre noget**. Jeg ved, at Politiet har en online-afdeling. Jeg vil antage, at det er muligt, at man kan søge hjælp der." (Mand, 23 år)

"Hvis jeg oplever ubehagelige ting online, ville jeg som det første **gå til mine veninder omkring det og til mine forældre**, hvis det stod slemt til. Jeg ved, at jeg altid kan søge tryghed hos venner og familie" (Kvinde, 17 år)

"Efterfølgende gjorde jeg ikke noget, da det er velkendt, at folk prøver at scamme, og at **politiet ikke gør noget**. Min far hjalp mig og sagde, jeg ikke skulle gå med til handlen. Har efterfølgende snakket med mine venner om det." (Mand, 23 år)

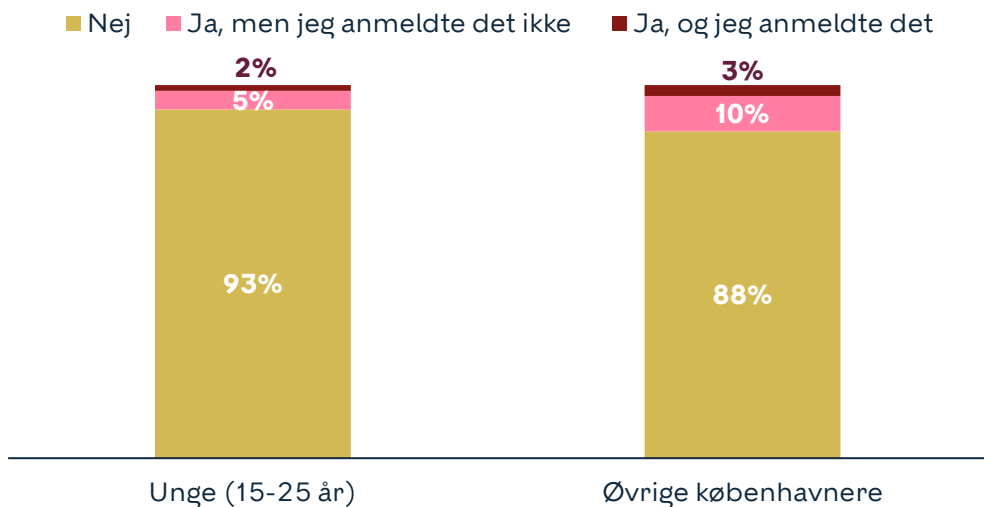
"Jeg har lidt en fornemmelse af, at krænkelse og ubehagelige oplevelser online (lige med undtagelsen af unge kvinder der bliver krænkede online) **ikke bliver taget specielt seriøst**, specielt i forhold til en sammenlignelig episode fra det virkelige liv." (Mand, 20 år)

7% af unge har været udsat for kriminalitet på nettet, kun 2% har anmeldt det

Blandt både de unge og øvrige københavnere angiver størstedelen, at de ikke har været udsat for kriminalitet på nettet inden for de seneste 12 måneder. 93% af de unge svarer at de ikke har været udsat for kriminalitet på nettet. Det samme gælder for 88% af de øvrige københavnere. Resultaterne kan indikere en underreportering af hændelser, da indsigterne fra det etnografiske studie viser, at de unge ikke altid er klar over, hvornår loven overtrædes på nettet.

7% af de unge og 13% af de øvrige københavnere har inden for de sidste 12 måneder været udsat for kriminalitet på nettet. Kun 2% af de unge og 3% af de øvrige københavnere har imidlertid anmeldt den kriminelle episode, de har været udsat for.

Figur 6: Unge som har været udsat for kriminalitet på nettet det sidste år

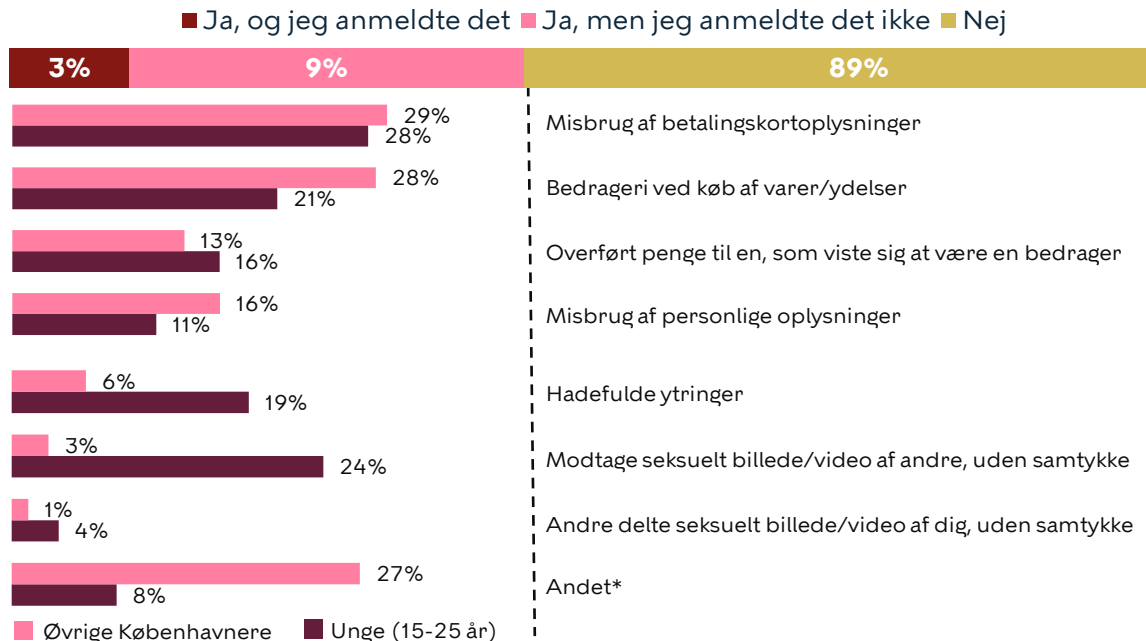

Data: Tryghedsundersøgelsen 2024. N(Unge)=694 N(Øvrige københavnere)=2.589.

Blandt både de unge og de øvrige københavnere, der har været udsat for kriminalitet på nettet, angiver flest, at have være udsat for misbrug af betalingskortoplysninger.

Den største forskel mellem unge og øvrige københavnernes oplevelser med digital kriminalitet er andelen, som har modtaget et seksuelt billede el. video af andre uden personens samtykke. 24% af unge, som har været udsat for digital kriminalitet, har oplevet dette, mens det samme gælder for 3% af de øvrige københavnere. Den næststørste forskel er i forbindelse med hadefulde ytringer. 19% af unge, som har oplevet kriminalitet på nettet, har oplevet hadefulde ytringer, 6% af de øvrige københavnere har oplevet dette.

Figur 7: Hændelser rapporteret af borgere som har oplevet kriminalitet på nettet

Data: Tryghedsundersøgelsen 2024. N(Unge)= 23 N(Øvrige københavnere)= 409. *Majoriteten af svarene i Andet omtaler Phishing-forsøg, en mindre gruppe nævner anden form for svindel, hacking el. sexikane.

Unges oplevelse af egen rolle online

Jeg gør selv ikke noget som kan gøre andre utilpasse online da jeg syntes det er dumt og barnligt. Men jeg kender folk som har delt videoer og billeder af andre mennesker, og der har jeg selvfølgelig sagt 'hey det burde du ikke' - men igen der ikke så meget en 15 årig pige kan gøre. Det er håbløst for det vil blot starte en kæmpe diskussion i kommentarfeltet med en masse mennesker jeg ikke engang kender.

(Kvinde, 15 år)

De unge blander sig ikke i konflikter i den digitale verden

De unge beskriver sig selv som "observatører", når de er online

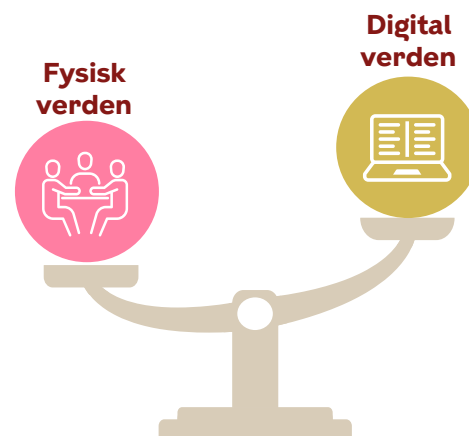
På tværs af alle aldersgrupper blandt de unge er en tendens til at de på sociale medier og i andre fora forholder sig passive i det digitale offentlige rum – de er i høj grad observatører af andres indhold og interaktioner. De beskriver et evt. engagement i en debat eller lign. som en energikrævende proces præget af misforståelser og udfordringer ved at føre konstruktive diskussioner. En ung beskriver det med "det giver mindre, end det tager", og flere mener alligevel ikke at deres bidrag vil have en effekt på modtager.

I forlængelse heraf bryder de unge ikke direkte ind, hvis de er vidner til noget utrygt, kriminelt eller ubehageligt online, medmindre det direkte påvirker dem eller deres nærmeste. Samtidig mener ingen af de unge, at de har gjort noget, der har gjort andre utrygge, og de lægger meget vægt på vigtigheden af 'at opføre sig ordentligt' online. Nogle har tidligere sagt fra på en høflig måde og gennem dialog men tyer i dag til blokering, anmeldelser eller forsøger blot at ignorere de negative situationer eller personer.

Forskel på den fysiske og den digitale verden

De fleste unge oplever, at der er forskel på, hvordan de og andre opfører sig i den digitale og fysiske verden. De unge oplever, at konsekvenserne af en handling vejer tungere i den fysiske verden end i den digitale. Således udtrykker de, at interaktioner online er mindre skadende at opleve, og har færre konsekvenser. Fx udtrykker nogle unge, at de oplever større sanktioner fra omverden, hvis de bryder normerne i den analoge verden.

Samlet set tegner der sig et billede af, at de unge opfatter normerne og grænserne for opførsel online og fysisk forskelligt, hvilket sammen med deres oplevelse af magtesløshed ift. håndteringen af negative oplevelser påvirker, at de unge er tilbageholdende med at gribe ind, hvis de oplever noget ubehageligt online.

De unge oplever en forskel i, hvordan de og andre opfører sig i den analoge verden og i den digitale verden – handlingerne i den fysiske verden vejer tungere.

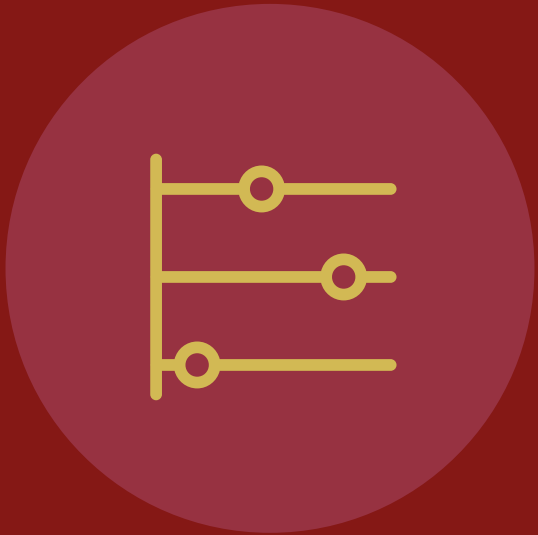

"Nogle gange skriver jeg til folk, de skal tage sig sammen. Men det er jeg stoppet lidt med. Fordi så ender jeg ud i en længere diskussion. **Det føler jeg skaber flere problemer, end der var i forvejen.**" (Mand, 16 år)

"Jeg tror heller ikke, jeg har været med til at gribe ind over for ubehageligheder online, ofte fordi man bare selv bliver mål for det, hvis man prøver, bliver **man bare mødt med fjendtlighed og andre ubehageligheder.**" (Mand, 20 år)

"Alle har et ansvar for, det er trygt at befærde sig online. Jeg ser derfor, at jeg selv har en rigtig vigtig rolle i at gøre det trygt for andre at være online. Dog har jeg aldrig grebet ind, hvis jeg har set nogen blive udsat for noget ubehageligt online. Jeg tror bare, jeg godt kan være lidt **konfliktsky, når det kommer til andre og ikke helt have lyst til bare at bryde ind**, for hvordan ville det så gå ud over mig?" (Kvinde, 19 år)

"For det meste er jeg mest bare en '**observatør**' online. Når jeg kommunikerer med mine venner, er jeg meget klar over, at der er en stor del af kommunikationen, der forsvinder, når man ikke er fysisk til stede. Jeg prøver derfor ikke at være for direkte i mit sprog og bruge emojis til at indikere ens hentydning." (Mand, 23 år)

Metode

I dette afsnit redegøres for metoden bag den kvalitative del af Tryghedsundersøgelsen herunder datakilder, indsamlingsperiode og -metode.

Metodebeskrivelse og dataindsamling

For at skabe et dybdegående indblik i oplevet tryghed på nettet blandt unge har Epinion gennemført et mobiletnografisk studie blandt 16 unge i alderen 15-24 år i Københavns Kommune. I praksis har det mobiletnografiske studie taget form af et online forum, hvor 16 unge københavnere i løbet af en periode på to uger har besvaret tematiske opgaver inden for undersøgelsesfænomenet.

Ved at gennemføre undersøgelser over en længere periode undgår man at skabe et momentært øjebliksbillede af målgruppens oplevelser og opnår et mere nuanceret og virkelighedsnært indblik i hverdagen over tid. Desuden giver et online forum mulighed for, at målgruppen kan dele billeder og videoer fra deres liv, hvilket bidrager til at skabe et visuelt indblik i hverdagen.

En mobiletnografisk undersøgelse

Epinion har rekrutteret 16 deltagere til den mobiletnografiske undersøgelse. Deltagerne er rekrutteret igennem den forudgående spørgeskemaundersøgelse, hvori borgerne selv kunne give udtryk for, om de ønskede at deltage. Der er for så vidt muligt søgt spredning på bydel, køn, alder, bekymring for kriminalitet på nettet, og hvorvidt de har været udsat for kriminalitet på nettet.

Da mobiletnografiske undersøgelser gennemføres over en længere periode og forudsætter, at deltagerne afsætter tid i en travl hverdag, vil der ofte være et frafald. Epinion har taget højde for dette ved at overrekruttere til undersøgelsen. Der er derfor rekrutteret 2 deltagere mere, end det ønskede antal gennemførte. Da Epinion lukkede online-forummet havde 16 deltagere tilnærmelsesvist gennemført alle opgaver.

På næste side præsenteres et overblik over deltagerne i den mobiletnografiske undersøgelse.

Dataindsamling

Dataindsamlingen blev foretaget på Epinions mobiletnografiske platform, 'ReCollective', der er udviklet til at gennemføre digitale, kvalitative undersøgelser. Den forløb efter en forudbestemt drejebog, der tog udgangspunkt i nedenstående temaer.

- **Daglige tematiske opgaver**, der har sikret, at undersøgelsen har bevæget sig fra de generelle og eksplorative spørgsmål omkring den enkeltes livssituation og oplevet tryghed mod mere konkrete undersøgelsesspørgsmål, der har fokuseret på ubehagelige oplevelser, kriminalitet og overvågning.
- **En tværgående dagbogsopgave**, der har opfordret deltagerne til at dele trygge og utrygge oplevelser fra deres hverdag. Dette gennemgående, eksplorative opgaveformat har været med til at sikre, at forummet har indfanget de oplevelser, som ikke blev afdækket i temaopgaverne. Københavnerne har således haft mulighed for at sætte fokus på netop det, der har fyldt for dem.
- **En opfølgende spørgeguide** til aktiv moderation for at sikre uddybning af deltageres umiddelbare besvarelser. Dette har været med til at sikre en dybere indsigt i motiver, holdninger og adfærd samt bagvedliggende opfattelser og sociale normer.

Spørgsmaalsformuleringerne i de tematiske opgaver præsenteres på de kommende sider.

For at skabe et visuelt indblik i de unges oplevelser, har Epinion opfordret deltagerne til at dele billeder og videoer fra hverdagen. Forummet har dermed givet adgang til et værdifuldt visuelt indblik i målgruppens faktiske adfærd og oplevelser på nettet imens eller lige efter, at konkrete oplevelser er indtruffet.

Deltagerne i onlineforummet har været anonyme, idet de ikke har været i stand til at se hinandens besvarelser og profiler. Der er dermed blevet skabt et privat og trygt rum mellem deltagere og moderatorer, hvor de har kunnet dele deres svar ærligt, uden at belyse sig over eventuelle konsekvenser.

Deltagerkarakteristika

16 unge borgere bosiddende i København har deltaget i undersøgelsen. Der er både repræsentation af kvinder og mænd i alderen 16-24 år.

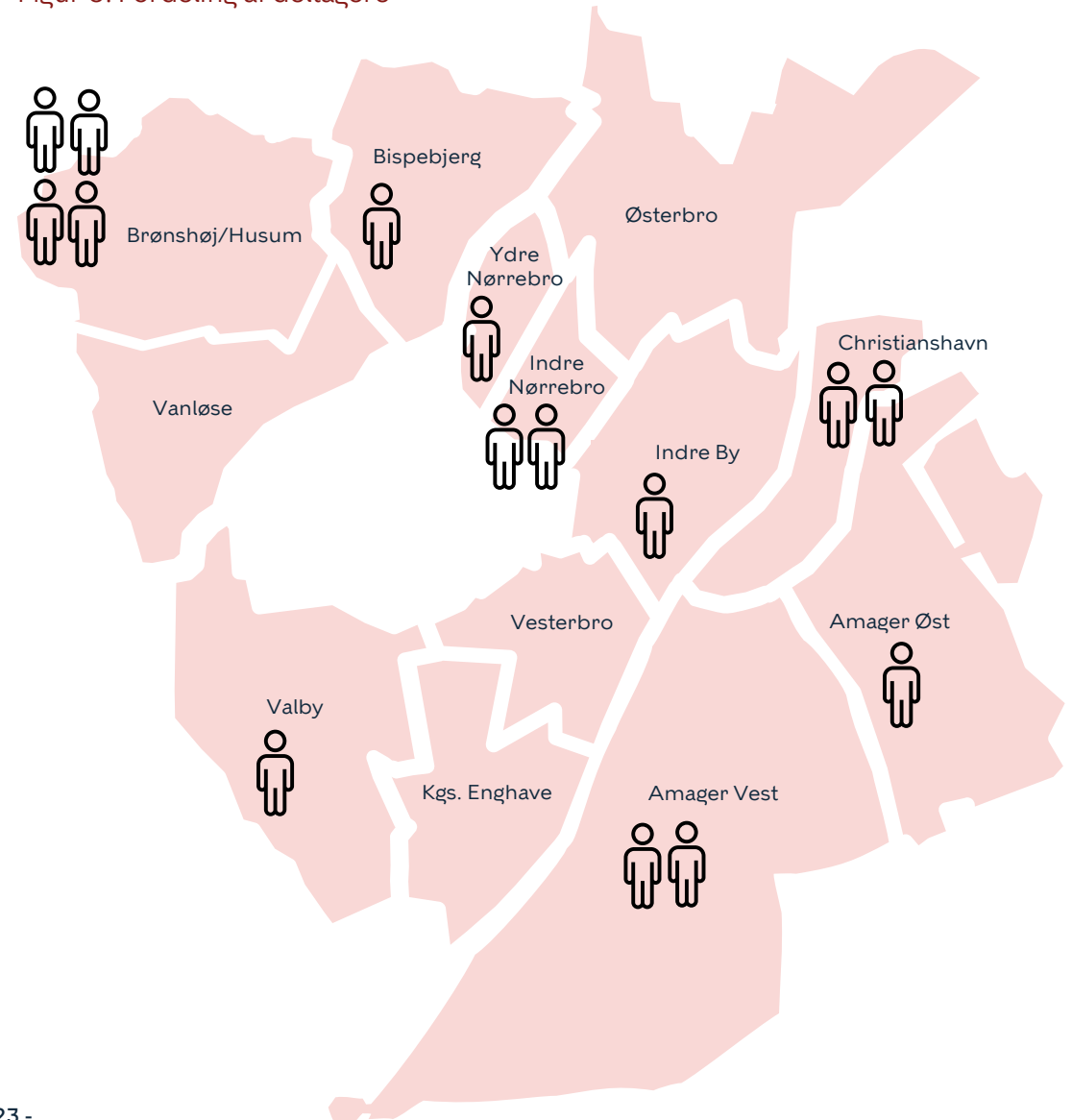
10 af de 16 unge borgere er slet ikke bekymrede for kriminalitet på nettet.

2 af de 16 unge borgere er blevet udsat for kriminalitet på nettet.

Baggrundsvariable

Køn	Kvinder	8
	Mænd	8
Alder	15-18 år	7
	19-22 år	5
	23-24 år	4
Beboelsesforhold	Bor hos forældre	9
	Er flyttet hjemme fra	7
Arbejdsmarkedsstatus	Er under uddannelse	14
	Arbejder fuldtid	2

Figur 8: Fordeling af deltagere

Opgaver og spørgsmål i mobilforummet

1

Velkommen til vores mobilforum og tak fordi du har lyst til at deltage! :-)

For at vi kan lære dig at kende, består den første opgave i at lave en kort video (2-3 minutter) eller tage 5-6 billeder og skrive en tekst, der fortæller os lidt om, hvem du er, og hvad du godt kan lide at lave. I din video eller tekst må du gerne besvare fire spørgsmål:

- 1) Hvor bor du, hvordan og med hvem?
- 2) Hvad laver du til dagligt - skole, arbejde, andet?
- 3) Hvad laver du i din fritid?
- 4) Prøv at beskriv hvordan en dag normalt ser ud for dig?

2

Hej med dig :-)

I dag skal du fortælle os om, hvordan dit ""liv"" online ser ud. Du må derfor gerne lave en video (5-7 minutter) eller tage 5-6 billeder (af de platforme/medier du bruger) og skrive en tekst, der fortæller os lidt om, hvad du laver online. I din video eller tekst kan du komme ind på følgende:

- 1) Hvordan ser en online ""dag"" ud, fra du står op, til du går i seng?

Du kan fx komme ind på hvad du bruger af medier/platforme, hvornår bruger du dem, hvor lang tid, du bruger på dem, hvad du bruger mest tid på, og om der er forskel på, hvornår du bruger den ene platform frem for den anden.

3

Det her er den sidste opgave i denne uge :-)

I dag skal vi snakke om din viden om de online platforme og hvilke medier, du bruger. Du må derfor gerne lave en video (5-7 minutter) eller tage 5-6 billeder og skrive en tekst, hvor du besvarer spørgsmålene nedenunder. Du må meget gerne komme med eksempler på, hvordan du gør

- 1) Hvad er din overordnede oplevelse af at være online?
- 2) Tænker du over hvordan de medier og platforme du bruger fungerer? Tænker du fx hvad dine data bruges til, eller hvad du accepterer når du bruger de enkelte medier og platforme?
- 3) Har du nogle forholdsregler som du bruger, når du er online? Er der fx nogle ting du altid gør eller aldrig gør?
- 4) Er du bekymret for at opleve noget der er utrygt, ubehageligt eller kriminelt online? Hvorfor?"

4

Velkommen tilbage, vi håber du har haft en god weekend! :-)

I dag skal du fortælle os om en eller flere oplevelser, du har haft online, som har været ubehagelige/utrygge eller krænkende. Du må derfor gerne lave en video (5-7 minutter) eller skrive en tekst, hvor du besvarer spørgsmålet nedenunder. Hvis du ikke kan komme i tanke om en oplevelse, kan det være du har hørt om andre der har oplevet noget, som du kan fortælle om.

- 1) Har du oplevet en eller flere ting, du syntes var ubehageligt, utrygt eller kriminelt mens du har været online? Fortæl gerne om situationen/situationerne.

Du kan komme ind på hvor og hvornår det skete, hvad skete der, hvem eller hvad gjorde det, hvordan fik oplevelsen dig til at føle, hvorfor synes du lige dén oplevelse var ubehagelig eller utryg?"

5

Hej med dig :-)

I mandags fortalte du om en eller flere ubehagelige/utrygge eller krænkende oplevelser, som du eller andre har haft online. I dag handler opgaven om, hvad man kan gøre, hvis man oplever sådan noget. Du må derfor gerne lave en video (5-7 minutter) eller skrive en tekst, hvor du besvarer spørgsmålene nedenunder.

- 1) Hvad gjorde du konkret, da du oplevede den eller de situationer du fortalte om i mandags?
- 2) Fik du hjælp af eller fortalte du det til nogen (fx dine venner eller forældre)? Hvorfor/hvorfor ikke?
- 3) Kender du til steder hvor du kan få hjælp, udover hos din omgangskreds, hvis du oplever noget ubehageligt, utrygt eller kriminelt online?
- 4) Gør du noget anderledes efter oplevelsen? Hvad? Hvorfor?

6

"Det her er den sidste opgave i undersøgelsen :-)

I dag handler det om, hvordan du er, når du er online. Du må derfor gerne lave en video (5-7 minutter) eller skrive en tekst, hvor du besvarer spørgsmålene nedenunder.

- 1) Hvordan ser du din egen rolle i forhold til at gøre andre trygge eller utrygge online?
- 2) Tror du, at noget du har gjort online har gjort nogle kede af det eller været ubehageligt for dem? Hvad skete der?
- 3) Har du grebet ind, hvis du har set at andre har været udsat for noget ubehageligt online? Hvorfor/hvorfor ikke?
- 4) Oplever du at der er forskel på hvordan du og andre er online, og hvordan du og andre er, i den fysiske verden?